

DRAGO KURE

Nevidno delo, ki rešuje življenja

Markacisti Planinske zveze Slovenije urejajo skupno več kot 10.000 kilometrov planinskih poti. O njihovem delu z vodjo koroških markacistov, ki skrbijo za 560 kilometrov poti

Branka Bezjak

Drago Kure, vodja Odbora za planinske poti Koroške in inštruktor markacist iz Planinskega društva Ožbalt-Kapla, ni le srčen planinec, ki v gore hodi zaradi razgledov, narave. Je tudi markacist in to delo ga je že tako zaznamovalo, da nehote opazi vsako jeklenico, klin in markacijo. Ve, da so za tem ure priprav, dela in skrbi za varnost pohodnikov.

Veliko akcij v vlogi markacista je za vami. Pred nekaj dnevi, od 30. julija do 4. avgusta, ste bili tri dni del tehnične skupine na Begunjsčici, ki je uredila celotno pot od Roblekovega doma do vrha, da je ta varnejša za pohodnike. Najbrž pa se delo, priprave začnejo že veliko prej?

"Pred akcijo je veliko priprav, treba se je dogovoriti z lokalnim planinskim društvom, kje bi se dela izvedla, to je treba pogledati tudi na terenu, izmeriti dolžino, ugotoviti, kakšen material potrebujemo in koliko, katero orodje ter to vse zabeležiti, dati v program dela. Akcije se planirajo leto dni vnapij. Ob tem je nato treba še razmisliti o logistiki, zagotoviti zadostno število markacistov, se dogovoriti, kje se bo spalo, kako bo s prehrano, prevozom na akcijo. Pomembno je tudi, kako bomo prevažali ta tovor oziroma material, ali ga bomo nosili na hrbtnu ali pa je možnost, da nam ga helikopter dostavi do določene točke. Mislim, da za uspešno akcijo kar 60 odstotkov pomeni dobra priprava. Zlasti za delo v visokogorju moramo biti dobro pripravljeni, da nimamo po nepotrebnem preveč vsega, seveda pa ne tudi premalo, zato je treba premisliti za vsak meter, koliko jeklenice potrebujemo, katero orodje, koliko vijakov ... Vse se točno planira. Ob tem pa predvsem koliko ljudi potrebujemo in da nato pri izvedbi ne ogrožamo drugih. Preko raznih forumov in kanalov PZS se obvešča, da je določena planinska pot morda začasno zaprta ali da se izvajajo dela."

Kljub temu pa nekateri teh opozoril ne vidijo ali ne upoštevajo.

"Na eni zadnjih akcij na Olševi smo imeli prav zato tudi fizično stražo, na pot smo dali klopco in nanjo tablico še z obvestili v treh jezikih. Kljub temu sta se tam znašli dve pohodnici, češ da nista brali, ker je teh informacij že preveč. Mi pa smo delali na višini, čistili, valili kamenje dol, spodaj pa teče pot,

bilo je zelo nevarno. Povezani smo bili tudi z radijskimi napravami, se usklajevali, da smo pot začasno odpirali, ko smo prekinili delo, nato pa spet zapirali pot ter postavili tudi ljudi, da so skrbeli, če bi kdo šel čez zaporo. Vse zaradi varnosti, ne predstavljam si, da bi kakšna skala padla na koga."

Zaradi nedavne obnove poti, zamenjave jeklenic in klinov na Triglavu so bile na družbenih omrežjih celo kritike, češ zakaj prav zdaj delate gnečo. To kaže tudi na nepoznavanje vašega dela. Tudi vi morate delati v ugodnih razmerah, da ne nazadnje poskrbite, da se prav ti pohodniki ne izgubijo, da varno premagajo težke odseke s pomočjo jeklenic in klinov.

"Morda se marsikateremu pohodniku zdi samoumevno, da so nameščeni ti klini, oznake. Toda vse te zadeve res urejajo markacisti PZS. Skupno urejamo več kot 10.000 kilometrov planinskih poti, mislim, da nas je skupaj okrog 980 markacistov. Urejam tudi slovensko turnokolesarsko pot, ki ima tudi okrog 1000 km. Skupno markacisti opravimo na vseh teh poti več kot 40 tisoč prostovoljnih ur letno. Markacisti smo torej prostovoljci, marsikdo od tistih, ki še ni v pokoju, si vzame dopust, da se pridruži delovni akciji. To so ljudje, ki res delajo s srcem, za pohodnike, za planince, čeprav je včasih res težko.

Na zadnji akciji na Begunjsčici, kar ste omenili, je bila vročina naš največji problem. S seboj smo morali imeti tudi zadostno količino vode. Čeprav smo bili na nadmorski višini 1900 metrov in več, kjer so temperature sicer nekoliko nižje, a ko se skalovje in tisti grušč segrejeta, je prav tako zelo vroče. Enako se je pregrevalo tudi naše orodje. Tudi delo je bilo težko, nevarno. Ob svoji opremi nosimo mi še približno 20 kg dodatne teže na delovišče. Še prej se na zbirnem mestu dogovorimo, kako se bomo razdelili in vse izvedli. A ko je akcija zaključena in sedemo skupaj ter v koči naredimo analizo, se družimo - in če ob tem še kdo pohvali naše delo, je to največja nagrada za nas."

Vendarle so najbrž tisti, ki se pritožujejo, v manjšini?

"Res je. Velika večina ljudi ve, da mi v

visokogorju preprosto moramo akcije izvesti od junija do septembra, ko so koče odprte, zato da lahko bivamo tam. Seveda se moramo pri tem ozirati tudi na vremenske pogoje. Ravno vreme nam zelo kroji vse skupaj. Zgodi se, da imamo dogovorjen tudi helikopterski prevoz, potem pa vmes poseže slabo vreme in moramo to prestaviti. Nam pa prevoz s helikopterjem zelo olajša delo, da prideš na akcijo pravzaprav spočit."

Kako postaneš markacist? Obstajajo tudi različne stopnje, imate nazive markacist A, B ali C, v skladu s tem, za katero delo je kdo usposobljen.

"Markacist lahko postane vsak, ki je dopolnil 16 let, je član **planinskega društva** s plačano članarino, se počuti varnega pri hoji na zahtevnih terenih. Udeležiti pa se mora tridnevnega usposabljanja, ki ga v okviru izobraževanj razpisuje Komisija za **planinske poti** pri **Planinski zvezi Slovenije (PZS)**. Tam dobi posameznik znanje o osnovnem vzdrževanju **planinskih poti**. To je čiščenje podrastja, košnja trave, postavljanje drogov, montaža usmerjevalnih tabel. Po dveh letih kot markacist nadaljuje v B, ko predhodno opraviš usposabljanje za varno delo z vsem orodjem, ki ga potrebujemo pri delu, kot so motorna žaga, vrtalniki ... Ponovno je tudi tridnevni tečaj s teorijo, predavajo tudi zdravnik, strokovnjak za prvo pomoč, vremenar. Pri praksi pa je velik poudarek na delu z lesom. Markacisti C pa morajo opraviti še usposabljanje za vstop oziroma izstop iz helikopterja, o navezovanju in podobno. Potem se kot pripravnik udeležiš dveh, treh akcij - in ko to uspešno opraviš pod budnim očesom mentorja, si markacist C. To so ti, ki jih vidimo v visokogorju in v sredogorju, ki, po domače rečeno, visijo na skalah, vrtajo, zabijajo kline, vlačijo jeklenice. Vsakih pet let mora markacist svoja znanja obnoviti. **PZS** s sredstvi, ki jih je zagotovilo ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, financira ta usposabljanja, ki so torej zelo pomembna, da so markacisti dobro usposobljeni."

Mladi so zavzeti, prizadevni. Je dovolj zanimanja, ko so razpisani tečaji za markaciste?

"V zadnjem obdobju je zanimanja precej. Prihajajo tudi mlajši, kar me zelo veseli. Pred kratkim sem bil kot inštruktor pri usposabljanju v Planinskem učnem centru Bavšica v okviru mladinske sekcije. Bil sem zelo pozitivno presenečen, koliko zagona, volje in znanja ima mladina, čez katero se radi včasih pritožujemo. Bili so marljivi, ponosni in veseli sem, da sem bil deležen

tega kot vodja koroških markacistov. Posebej pa sem ponosen, ker smo iz **Planinskega društva** Vuzenica imeli tri tečajnike. Skupno smo dobili 33 mladih pridnih rok za pomoč. Tudi ženske se nam v vedno večjem številu pridružujejo. Na Koroškem imamo 89 markacistov za 560 km **planinskih poti** in ob tem še za **turnokolesarsko pot**. Od tega je 19 žensk, dve sta celo načelnici v društvu in vodita markaciste."

Ni torej ovir za ženske zaradi težkega dela in ravnanja z orodji?

"Pri tem jih resda malo 'šparamo'. Toda opravijo marsikaj drugega. Za risanje markacij imajo precej bolj mirno roko kot moški, so tudi bolj potrpežljive. Tudi administrativnega dela je veliko. Po vsaki akciji moraš vse zapisati, kaj in kje smo delali, kdo je delal, koliko materiala smo porabili in koliko ur ... Vse je treba evidentirati - in to lahko naredijo ženske, na primer. Pravzaprav uporabljamo prednosti enih in drugih."

Zmeraj so tudi kakšne novosti pri vašem delu, tudi zato so potrebna usposabljanja. Zdaj nameščate nove usmerjevalne table na izhodiščih poti.

"Na novih tablah ni več navedena nadmorska višina, na primer. So pa dodatno nalepke s QR-kodami, ki vsebujejo praktično vse podatke. Tudi številko za prvo pomoč 112, karakteristiko poti, kam pelje pot, konfiguracijo terena, katere znamenitosti so v bližini. Na nekaterih izhodiščih je naveden celo vozni red javnega prevoza. S temi usmerjevalnimi tablam na izhodiščih poti zdaj počasi nadomeščamo prejšnje. Te so tudi ovite s plastiko, napiso so vgravirani."

Zdaj ste vodja koroških markacistov, a pravzaprav niste zelo dolgo markacist. Ste pa prej že hodili v hribe, tudi z družino.

"Kakšnih šestnajst let sem markacist. Prej smo tudi z družino precej hodili, s hčerko in sinom. Zdaj zlasti hči precej hodi, to ljubezen do hoje v hribe predajamo naprej vnukom. Odkar sem v pokoju, pa sem lahko še bolj vključen z vsem prostovoljnim delom. Že prej sem ob hribolazenju razmišljal, kakšno delo je to - in ko sem nato enkrat naletel, ko so delali, sem se zapletel z njimi v pogovor in se navdušil. Nato sem se odločil, da bom tudi jaz pomagal - in dobesedno me je to tako potegnilo, da je to zdaj del mene, tudi zasebno se veliko pogovarjamo o teh tematikah. Tudi moja žena je markacistka, hvaležen sem ji, da me podpira pri mojih aktivnostih, pri katerih sem na sploh veliko ljudi spoznal, postali smo prijatelji, dobil sem veliko izkušenj, prehodil sem ogromno sveta."

Pride pa obdobje, ko otroci ne želijo več v hribe, recimo v najstniških letih. Kako takrat ravnati?

"Gotovo ne s prisilo, ker je potem odpor samo še večji. Prav pride, če imajo družbo vrstnikov, če jih je torej več in se potem med njimi razvije tudi neka zdrava tekmovalnost, kdo bo prej na vrhu. To je gotovo lahko dobra motivacija."

Ali tudi ko hodite zasebno, opazite, kje bi bilo treba kaj požagati, odstraniti podrast?

"To je res deformacija. Vidiš, kaj je dobro in kaj je slabo, kaj bi bilo treba. Te informacije s terena so pravzaprav zelo dobrodošle, ker seveda ne moremo biti prisotni na vseh teh kilometrih poti. Zelo priročna je aplikacija maPZS, prek katere lahko vsak obvesti, pošlje fotografijo in poda lokacijo, kje je treba kaj urediti. Informacija pride do Komisije za poti, tam se povežejo s skrbnikom določene poti, potem obvestijo markaciste. V zadnjem obdobju je veliko več dela, ne le, ker je veliko več pohodnikov kot včasih, to me veseli. Drugo je škoda zaradi ujm, tega je veliko, tudi narava je nenazadnje živa, erozija ves čas poteka."

Kdaj pa bi bilo morda tudi za obupati. Pri slapu Rinka v Logarski dolini, denimo, niso še prav odstranili posledic ujme iz leta 2023, ko je le leto za tem plaz popolnoma zasul cesto oziroma parkirišče in prekrizal **planinsko pot do Okrešlja. Posledice je odstranjevalo kar 30 planincev, da so kmalu nato pot spet lahko odprli.**

"Tam, na tej interventni akciji, sem tudi sam pomagal, po tem drugem neurju. Pri takšnih večjih zadevah Komisija za

poti pri **PZS** razpiše povpraševanje, kdo ima čas, da bi lahko pomagal. Jaz sem se prijavil in tisti dan smo uredili pot, da se je dalo varno priti do planinskega doma oziroma do zdaj kontejnerja, v katerem je gostinska ponudba.

Takrat je bila vse skupaj ena takšna gasilska akcija, bi lahko rekel. Popravili smo mostiček nad slapom, ga spet spravili v tak položaj, da je bil varen za prehod, potem so tudi pot spet nekako speljali, da je bila varna. V bistvu se je takrat izvir Savinje povsem premaknil. Potem je lani tehnična skupina tudi to pot še dodatno uredila. Če imam prav, je v planu še ena akcija na tej poti, ampak naprej od Okrešlja proti Kamniškemu sedlu."

Pred tremi leti ste se vključili tudi v sanacijo po katastrofalnih poplavih na Koroškem.

"Ja, kdaj damo naše **planinske poti** tudi na stran in pomagamo, kjer je treba. Po teh velikih poplavih smo pomagali pri nekaterih individualnih hišah očistiti dvorišče, nato pa smo bili na Otiškem Vrhu več dni v eni industrijski hali ter čistili mulj, pomagali urediti tudi skladišče. Ne sodelujemo torej samo pri **planinskih poteh**, priskočimo na pomoč tudi v izrednih primerih. Poleg tega urejamo tudi občinske lokalne poti, razne tematske in učne poti, seveda na vsakem območju po dogovoru s posamezno občino.

Mi smo na primer v občini Podvelka uredili pot na Grilov vrh, ki je postala v zadnjem obdobju precej znana. Pot do nje je zelo dobro označena. Z regionalne ceste nas tabla usmeri na Gradišče na Kozjaku, potem pa je po kakšnih sto metrih na levi strani urejeno parkirišče, kmalu sta tudi kar dve usmerjalni tabli in tudi informacijska tabla s podatki o nadmorski višini, informacije o poti. Na poti so potem tudi klopce, ena je na lepem mestu s pogledom na Ožbalt, potem pot vodi mimo Turške peči, skalnate pečine, ki leži na približno polovici poti. Na Grilovem vrhu smo uredili klopco, skrinjico z vpisno knjigo in žigom. Postavili smo še dodatne klopi in mizo, da lahko pohodnik

sede, pomalica in se sprosti z razgledi na Dravsko dolino. Posebna znamenitost ali pa češnja na tortici, kakor jaz rečem, pa je vetrna harfa. To je res velika pridobitev za naše območje. To posebno glasbilo ima svojega dirigenta, to je veter. Vedno ko prideš, je druga melodija, drugačni zvoki, ki te prevzamejo in pomirijo. To celotno pot smo urejali markacisti Koroške s Športnim društvom Ožbalt-Kapla, seveda s pomočjo občine Podvelka, ki je poskrbela za ves potreben material. S skupnimi močmi se torej lahko marsikaj naredi. Mi smo v urejanje vložili okoli 800 prostovoljnih ur. Potem pa je treba seveda vsako pot tudi vzdrževati, postavitve še ni dovolj. V zadnjem času je veliko dela, ker se razrašča podrast, veliko dela imamo tudi s košnjo. Pozna se, da so ujerne podrle veliko dreves - in čeprav so pogozdovali, se podrast veliko hitreje razrašča kot ta mlada drevesa, zato je treba to odstranjevati."

Kozjak še neodkrit biser

V tem letu ste se markacisti Podravja in Koroške intenzivno vključili tudi v urejanje poti Pohorje-Kozjak trail.

"Ja, to je 187 kilometrov dolga pot, ki se začne pri Mariboru, preči celotno Pohorje do Kremžarjevega vrha, od koder se spustimo v Dravograd, gremo čez most na Kozjak, na Košenjak in nato po grebenu do Remšnika in naprej do Kaple, Svetega Duha na Ostrem Vrhu, nakar si že spet v Mariboru. Ta pot je po mojem mnenju zelo dobro označena, Regionalna razvojna agencija za Podravje - Maribor je veliko naredila za to, sofinancirali so postavitve tabel, drogove in drug material, s čimer je bilo veliko dela, ampak s skupnimi močmi smo to zmogli. Ta pot ima tudi navezovalne poti, da se lahko pripelješ do zelenega izhodišča in vstopiš, kjer ti ustreza."

Medtem ko je Pohorje že dolgo del slovenske transversale, Slovenske planinske poti, bi rekli, da je Kozjak še neodkrit biser?

"Res je - in po mojem osebnem mnenju morda celo lepši od Pohorja, ker so izredno lepi razgledi, vidimo v Avstrijo, Pohorje imamo dobesedno na dlani. So

pa prenočitve pomanjkljivost oziroma jih je malo, kar se že izboljšuje. Nekaj je že ponudnikov, kjer se da tudi prenočiti, dobiti malico. Predvsem pa so ljudje zelo prijazni. Iz izkušenj povem, da skoraj ne potrebuješ zemljevida, ker če prideš do hiše in vprašaš, kam moraš, z veseljem pomagajo - pa še postrežejo s kakšno kavico. Na sploh bi rekel, da imamo v naši bližnji okolici veliko lepih, prijetnih poti, ki so tudi veliko bolj mirne, manj frekventne v primerjavi z Julijskimi Alpami."

Tradicija slovenskega planinstva in alpinizma je bila pred kratkim vpisana v register nesnovne kulturne dediščine. Kaj to pomeni?

"Gore imajo v slovenskem prostoru poseben simbolni pomen in so v zgodovini pomembno prispevale k oblikovanju slovenske kulturne identitete. Na pobudo **PZS** je ministrstvo za kulturo vpisalo v register nesnovne kulturne dediščine Slovenije ti enoti. Temeljita na prostovoljstvu, spoštovanju narave ter medgeneracijskem prenosu znanja in izkušenj, zato nista zgolj dejavnost v gorah, ampak način življenja. Planinstvo je v registru opredeljeno kot skupek znanj, vrednot, povezanih z obiskovanjem gora, planinsko vzgojo, urejanjem poti, delovanjem društev ter **planinskih koč**. **Alpinizem** pa kot gorska dejavnost, ki združuje plezanje, gibanje po zahtevnem terenu, snežno-ledne vzpone in **alpinistično** smučanje. Ta vpis pa je tudi pomembno priznanje našim prednikom, ki so se morali v gorah dobesedno boriti za slovenstvo, ko so bile mnoge koč pod nemškim vplivom. Tako da vsa čast tem in vsem, ki vsa ta leta nadaljujejo tradicijo. Ne nazadnje tudi tistim, ki so vzpostavili planinsko transversalo, ki je s hribovsko pokrajino, ki se začne v Radvanju v Mariboru in naprej v visokogorje ter se zaključi na Debelem rtiču, zajela to raznolikost naše države in s tem praktično vse, kar je naša lepa Slovenija."

"Lepe, predvsem pa bolj mirne poti najdemo tudi v bližnji okolici"

"Delo markacista me je zelo prevzelo, to je že deformacija"

Ne ustvarjajmo bližnjic

Podnebne spremembe, kot so npr. vse toplejše zime, in ekstremni vremenski pojavi na planinskih poteh puščajo velike posledice, zato Planinska zveza Slovenije skupaj z organizacijo CIPRA Slovenija izvaja projekt Trajnostno v gore za njihovo podnebno odpornost, ki ga sofinancirata Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad in Ministrstvo za okolje in prostor RS s sredstvi podnebnega sklada. "Ekstremne količine padavin v kratkem času povzročijo silovit hudourniški odtok, ki s seboj odnaša velike količine zemlje, kamenja in drugega materiala. Težave dodatno povečujejo goloseki in sečnja v bližini gozdne meje, svoj delež pa prispevajo tudi bližnjice, saj pospešujejo erozijo in poškodovanje planinskih poti. Planinci lahko veliko prispevajo že s tem, da hodijo po označenih poteh, se držijo zgornjega roba uhojene trase in ne ustvarjajo bližnjic. Tako preprečujemo odnašanje prsti in ruše, kar je dobro vidno na primer na poti proti Studorskemu prevalu ali Begunjščici, kjer je zaradi številnih vzporednih stez erozija že zelo izrazita. Poleg odgovornega ravnanja obiskovalcev je ključno tudi redno vzdrževanje poti - od urejanja odvodnjavanja do čiščenja -, saj postajajo vremenske ujme vse pogostejše in intenzivnejše. Upoštevati pa moramo tudi, da je naš apnenec precej bolj podvržen krušenju," še pojasnjuje Jurij Videc, markacist PZS.

Od ena do pet

- 1.** Kaj vam pomeni Triglav? Sedmi avgust, ko je bil leta 1895 postavljen na vrhu Aljažev stolp, naj bi postal nov državni praznik.
"Triglav je res simbol slovenstva. Kakšnih dvajsetkrat sem bil že na vrhu, vsakokrat, ko sem blizu, me potegne, da se povzpnem še nanj, čeprav to pomeni kakšni dve uri dodatne hoje."
- 2.** Kateri je vaš najljubši vrh?
"Veliko je lepih gora, vrhov. Morda so mi bolj blizu malo manj oblegani, ki so po dostopu morda bolj zahtevni, denimo Škrlatica. Poleg tega ni koč, ni vode. Škrlatica me zmeraj vleče, čeprav sem bil že parkrat, bom letos v septembru najverjetneje še šel."
- 3.** Kaj ste po poklicu, kje ste bili delovno aktivni?
"Po poklicu sem avtomehanik, avtomobili so bili moja strast. Toda v šolo sem šel zato, da sem naredil izpit in bil potem poklicni voznik. Celo življenje sem bil v naravi, ker sem prevažal gozdne sortimente, tako da to je zame eden najlepših poklicev, čeprav smo delali v vseh vremenskih razmerah. Tudi če pride slabo vreme, moraš naložiti in si moker, kakor planinec. Toda se pač preoblečeš in nadaljuješ pot. Je pa tudi lepo, ko prideš zjutraj nekje na hrib, ugasneš motor in prisluškuješ, poslušаш ptičje petje, gledaš v te hribe in te kar ponese, da bi si nadel nahrbtnik."
- 4.** Imate še kakšne druge hobije?
"Kolesarim, malo grem na morje, za družinski mir. Sicer pa sem rojen v Ribnici na Pohorju, tako da imam v sebi hribe. Prej, ko sta bila sin in hči majhna, smo tudi hodili, zdaj v to že vključujemo vnuke."
- 5.** V gore z vodnikom ali brez njega?
"Gotovo je boljše, če se gre z vodnikom - tudi statistično je poškodb in nesreč manj pri organiziranih planinskih izletih. Večinoma se te dogajajo pri sestopu, ko nam pade motivacija in koncentracija, nekoliko smo že utrujeni. Toda planinska pot se začne in zaključuje v dolini. Ob tem pa je treba še pred začetkom preveriti vreme in poskrbeti za ustrezno opremo."

Drago Kure: "Ko nas nekdo pohvali, reče
lepo besedo, je to nekaj najlepšega."

Foto: Sašo Bizjak

Z akcije na Begunjščici Foto: Osebni arhiv

"Že pred akcijo je treba dobro premisliti, koliko materiala potrebuješ, katero orodje za vsak meter poti." Foto: Osebni arhiv

"Vesel sem, da se vključuje vedno več
mladih, da so zagnani, marljivi."

Foto: Sašo Bizjak

